VLAAMS ABVV

PERSDOSSIER:

Wie verliest het recht op opleidingsverlof op 1 september?

Persverantwoordelijke

Jurgen Masure
Hoogstraat 42
1000 Brussel

E-mail: jurgen.masure@vlaamsabvv.be
Gsm: 0479 27 68 64

www.vlaamsabvv.be

Op 25 april van dit jaar besliste de Vlaamse Regering, op voorstel van Minister van Werk Zuhal Demir, om het recht op Vlaams opleidingsverlof te beperken tot werknemers die minstens 4/5e werken. Het Vlaams ABVV waarschuwde[1] vooraf dat dit een buitensporige impact zou hebben op de opleidingsdeelname van deeltijdsen en in het bijzonder op het recht op opleiding van vrouwen en van werknemers in een aantal specifieke sectoren.

Deze beslissing ligt vrijdag 27 juni voor bij de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring, waardoor ze vanaf 1 september in voege zou gaan.

Maar om hoeveel werknemers gaat dit nu? Bij de voorbereidende documenten van het Besluit Vlaamse regering zat geen analyse van de impact – op zich een opmerkelijk feit. Daarom zijn we zelf in het beschikbare cijfermateriaal gedoken om te kijken hoeveel werknemers en welke sectoren getroffen worden.
We schetsen eerst een algemeen beeld en zoomen vervolgens in op 4 sectoren die in het bijzonder geraakt worden: de social profit, de dienstencheques, de handel en de horeca.

Wat is VOV en wie wordt vanaf 1 september uitgesloten?

Sinds 1 september 2019 werd het betaald educatief verlof (BEV) in Vlaanderen vervangen door het "Vlaams opleidingsverlof". Vanaf dan hebben werknemers van wie de werkgever in Vlaanderen is gevestigd, jaarlijks recht op 125 uren Vlaams opleidingsverlof (VOV).

Dat betekent dat een werknemer het recht heeft om een arbeidsmarktgerichte of loopbaangerichte opleiding te volgen en daarvoor afwezig mag zijn van het werk met behoud van zijn (geplafonneerd) loon. De werkgever ontvangt een financiële compensatie van de Vlaamse overheid. De opleidingen die in aanmerking komen voor VOV, staan in de Vlaamse opleidingsdatabank.

Sinds het schooljaar '21-'22 geeft de Vlaamse overheid nog een extra impuls aan het leren van werknemers door de werkgever de mogelijkheid te geven om aan zijn werknemer opleidingen voor te stellen, zonder dat er daarbij van een verplichting sprake kan zijn. Wanneer de werknemer ingaat op het voorstel, spreken we van het 'gemeenschappelijk initiatiefrecht VOV' en verdubbelt het aantal uur VOV waarmee de werknemer in een schooljaar opleiding kan volgen tot 125 (zelf te kiezen) + 125 uur (op voorstel van de werkgever).

Tot voor kort hadden ook deeltijdse werknemers (vanaf een tewerkstellingspercentage van 50%) recht op opleidingsverlof. Hun maximum aantal op te nemen uren (persoonlijk maximumrecht) werd berekend volgens de contractuele tewerkstellingsbreuk van maart voorafgaand aan het betreffende schooljaar maal 125 uur.

Dat verandert. Werknemers die **minder dan 80% tewerkgesteld zijn of gemiddeld minder dan 28 uur per week werken** worden uitgesloten van het recht op opleidingsverlof vanaf 1 september 2025.

1. Algemeen beeld: 387.000 Vlaamse werknemers (76.000 mannen en 311.000 vrouwen) zijn uitgesloten van het recht op opleidingsverlof.

Volgens Statbel[2] werkt 26,4% van de werknemers in ons land niet voltijds. Het gaat om zo'n 13% van de mannen en 41% van de vrouwen. In Europees perspectief scoren we hoog, we hebben flink wat meer deeltijdse werknemers dan het Europese gemiddelde (EU27: 17,1%)[3]. De cijfers over deeltijds werk zijn in de drie Gewesten gelijkaardig. Vlaanderen telt wel een iets groter aandeel deeltijdsen dan de andere regio's.[4]

Als we kijken naar wie er minder dan 4/5e werkt[5], komen we op 7% van de mannen en 22,2% van de vrouwen. Dit zijn opnieuw Belgische cijfers. Vlaamse cijfers vinden we niet terug via Statbel.

Die informatie vinden we wel terug in de RSZ-cijfers. In het vierde kwartaal 2024 zijn er 2.475.906 Vlaamse werknemers, met een ongeveer gelijk aantal mannen en vrouwen. We geven hieronder weer hoeveel van hen minder dan 80% werken en hoeveel minder dan 50%.

Deeltijdse werknemers uitgesloten van Vlaams Opleidingsverlof[6]		
	Deeltijds minder dan 50%	Deeltijds minder dan 80%
Mannen	22.049	75.728
Vrouwen	54.172	310.955
Totaal	76.221	386.683

Bijna 387.000 Vlaamse werknemers oftewel 15,62% werkt minder dan 80% en is dus vanaf september 2025 uitgesloten van het recht op opleidingsverlof. Het gaat om 6,13% van de mannen (afgerond 76.000 werknemers) en 25% van de vrouwen (311.000 werknemers).

2. Concrete impact ingreep Vlaams minister Demir: op 1 september verliezen 310.462 Vlaamse werknemers (1 op 8) het recht op opleidingsverlof, waaronder 256.783 vrouwen (1 op 5).

Voor de ingreep van de Vlaamse regering van 25 april, was een deel van de deeltijdse werknemers reeds uitgesloten van het recht op Vlaams opleidingsverlof. Wie minder dan halftijds werkte, had toen al geen recht. Reeds in 2018 maakten de sociale partners voorbehoud[7] bij de voorwaarde van minstens halftijdse tewerkstelling. Ze stelden toen een pro rata regeling voor van het beschikbare aantal uren VOV voor alle werknemers, ongeacht het tewerkstellingspercentage. Dit advies werd echter niet gevolgd door de toenmalige Vlaamse Regering. Weekendwerkers werden wel toegelaten. Deze laatste worden met de recente ingreep uit april echter eveneens geschrapt.

Nu we weten hoeveel werknemers voortaan uitgesloten worden van het recht, kunnen we de impact van de recente beslissing preciezer inschatten. Dit doen we door de groep die voordien reeds uitgesloten was hierbij in mindering te brengen.

Zo komen we tot volgend overzicht.

Deeltijdse werknemers die het recht op Vlaams Opleidingsverlof verliezen op 1 september[8]		
Mannen	53.679	4,34%
Vrouwen	256.783	20,69%
Totaal	310.462	12,53%

Op 1 september verliezen door de ingreep van de Vlaamse Regering 1 op de 8 Vlaamse werknemers het recht op opleidingsverlof. Dat zijn 310.462 werknemers, waaronder 256.783 vrouwen. Iets meer dan 1 op de 5 vrouwelijke werknemers wordt getroffen.

3. Welke sectoren worden getroffen?

Deeltijds werk is niet alleen ongelijk verdeeld tussen mannen en vrouwen, het is ook in sommige sectoren veel sterker aanwezig dan in andere. In de zorg, bij de huishoudhulpen, in de handel en in de horeca vinden we een veel groter aandeel deeltijdse werknemers terug . Dit heeft onder andere te maken met de aard van de sector en de contracten die er worden aangeboden. We gaan daar later nog wat verder op in.

Hieronder geven we voor de belangrijkste getroffen sectoren de impact weer van de inperking van het recht op Vlaams Opleidingsverlof.

Social profit sector

In de zorgsector en bij uitbreiding de hele social profit, komt deeltijdse tewerkstelling traditioneel in sterke mate voor. Volgens Statbel werkt zowat de helft van de werknemers in de zorg niet voltijds.[9] Dat heeft te maken met de atypische werkroosters die vaker voorkomen, met de aard van de jobs en met een groter aandeel vrouwelijke werknemers. Bovendien is de sector ook een van de grootgebruikers van het VOV. Het is dus bij uitstek een sector waar we de impact van de inperking van het opleidingsverlof zullen voelen. Via

cijfers die we bij de paritaire comités van de Vlaamse social profit sectoren hebben kunnen opvragen, komen we tot een accuraat beeld van deze impact.

Algemeen beeld: 190.000 werknemers, of de helft van de werknemers in de social profit, worden uitgesloten van recht op opleidingsverlof.

Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen 164.441 Vlaamse werknemers van de social profit het recht op opleidingsverlof. Dat is meer dan 4 op 10 werknemers in de sector.

Deeltijdse tewerkstelling <50% en <80% in de Vlaamse Social profit sectoren[10]

Paritair Comité	Omschrijving sector	Aantal werk-nemers (Vl.)	Aantal <50%	Aantal <80%	% <80%
330.01.10	Ziekenhuizen en psychiatrie	102.776	2.950	58.265	56,69
330.01.20	Ouderenzorg	73.405	6.159	48.096	65,52
330.01.30	Thuisverpleging	9.963	466	7.299	73,26
330.01.41	Revalidatiecentra	4.245	643	3.330	78,45
330.01.51	Beschut wonen	1.140	75	728	63,86
330.01.53	Wijkgezondheidscentra	1.365	164	1.056	77,36
330.01.55	Rode Kruis	721	39	427	59,22
330.04	Residuaire gezondheidsinrichtingen	39.906	3.837	15.351	38,47
318.02	Gezinszorg	32.144	1.710	15.277	47,53
319.01	Opvoedings- en huisvestingsdiensten[11]	57.636	4.925	22.089	38,33
329.01	Socio-culturele sector	24.500	1.860	7.025	28,67
331	Welzijns- en gezondheidssector	24.042	2.458	10.784	44,85
TOTAAL		**371.843**	**25.286**	**189.727**	**51,02**

Paritair Comité	Omschrijving sector	Verschil Aantal <80% - Aantal <50%	% van totaal
330.01.10	Ziekenhuizen en psychiatrie	55.315	53,82
330.01.20	Ouderenzorg	41.937	57,13
330.01.30	Thuisverpleging	6.833	68,58
330.01.41	Revalidatiecentra	2.687	63,30
330.01.51	Beschut wonen	653	57,28
330.01.53	Wijkgezondheidscentra	892	65,35
330.01.55	Rode Kruis	388	53,81
330.04	Residuaire gezondheidsinrichtingen	11.514	28,85
318.02	Gezinszorg	13.567	42,21
319.01	Opvoedings- en huisvestingsdiensten	17.164	29,78
329.01	Socio-culturele sector	5.165	21,08
331	Welzijns- en gezondheidssector	8.326	34,63
TOTAAL		**164.441**	**44,22**

Dienstencheques

Ook in de sector van de huishoudhulpen hakt de maatregel van de regering er stevig op in. Daar werkt er immers slechts een kleine minderheid voltijds (slechts 12,6%). Deze sector telt 96% vrouwelijke werknemers.

In het derde kwartaal van 2024 werkte 43% van de werknemers maximum 65% en nog eens 44% werkte tussen de 65% en 95% van een voltijdse baan. Vlaamse cijfers in meer detail zijn echter niet beschikbaar. Maar op basis van deze percentages kunnen we wel een raming maken middels de openbare gegevens van de RSZ.

Deeltijdse tewerkstelling in de Dienstenchequesector in Vlaanderen[12]

Arbeidsregime	0 - 45%	45 - 65%	66 - 95%	>95%	Totaal
Aantal werknemers	11.298	26.072	38.239	11.298	86.906
%	13	30	44	13	100

Wat kunnen we daaruit afleiden? Alvast zeker is dat meer dan 4 op 10 van de werknemers in deze sector zeker geen recht meer zullen hebben op opleidingsverlof (43% oftewel 37.370 werknemers). Het gaat om de groep die minder dan 65% werkt.

De moeilijkheid ligt hier echter in het feit dat de categorie met een tewerkstelling tussen de 66 en 95% niet verder uitgesplitst is in het RSZ rapport. Bovendien bevat die categorie de meeste werknemers. Om toch een ruwe schatting te kunnen maken delen we deze groep door twee (wat gelijk staat aan 19.119 werknemers), ervan uitgaande dat minstens de helft binnen deze categorie minder dan 80% werkt. Op basis daarvan maken we een schatting van het aantal werknemers dat wordt uitgesloten en het aantal werknemers dat op 1 september effectief het recht verliest.

Algemeen beeld: 56.489 Vlaamse huishoudhulpen, of 65% van de werknemers in de sector, worden uitgesloten van het recht op opleidingsverlof.

Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen 45.191 Vlaamse huishoudhulpen in de dienstenchequesector het recht op opleidingsverlof, oftewel 52% van de werknemers in die sector. Het gaat bijna uitsluitend om vrouwen.

Pittig detail: uit de Werkbaarheidsmonitor bleek in 2023 dat meer dan de helft (51,7%) van de werknemers uit de dienstenchequebedrijven vandaag al onvoldoende leermogelijkheden heeft en bij bijna één op de vijf is er sprake van een ernstig leerdeficit.[13]

Kleinhandel

Ook in de kleinhandel vinden we een groot aandeel deeltijdse tewerkstelling terug. Zo'n 46% van de werknemers in die sector werkt deeltijds.[14] Ook hier gaat het in belangrijke mate om vrouwen die deeltijds werken.

Op basis van de cijfers die we hebben opgevraagd bij de RSZ, kunnen we ook voor deze sector de concrete impact berekenen van de ingrepen in het VOV.

Deeltijdse tewerkstelling <50% en <80% in de Kleinhandel in Vlaanderen[15]

Deeltijdsen <50%			Deeltijdsen <80%		
man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
1533	3847	5380	6048	24430	30478

Verschil Aantal <80% - <50%		
man	vrouw	Totaal
4515	20583	25098

Algemeen beeld: 30.478 Vlaamse werknemers in de Kleinhandel worden uitgesloten van recht op opleidingsverlof.

Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen 25.098 Vlaamse werknemers in de Kleinhandel het recht op opleidingsverlof. Vrouwen maken 82% uit van de groep getroffen werknemers.

Horeca

Eind 2024 zijn er in de belangrijkste horeca sectoren in Vlaanderen 61.388 werknemers tewerkgesteld.[16] Het gaat om 54% mannen en 46% vrouwen.

Ongeveer de helft van de werknemers in de horeca werkt deeltijds (50,6%), en in tegenstelling tot veel andere sectoren geldt zowel voor mannen (40,5%) als vrouwen (61,6%) een hoog aandeel deeltijdse tewerkstelling.[17] Uit eerdere analyses en uit de RSZ cijfers kunnen we opmaken dat kleine contracten van minder dan halftijds vaak voorkomen in deze sector. Het gaat om ongeveer de helft van alle deeltijdsen die minder dan halftijds werkt.[18] De impact van de maatregel zal dus in deze sector wat beperkter zijn, aangezien er ook in het oude systeem reeds een grote groep werknemers uitgesloten was van VOV. De groep die minder dan 80% werkt, kunnen we op basis van de RSZ cijfers schatten op 33,4% van alle werknemers.

Als we die percentages toepassen, dan levert dat volgende raming[19] op van de impact van de ingrepen in VOV.

Deeltijdse tewerkstelling <50% en <80% in de Vlaamse Horeca sector

Aantal werknemers	Aantal deeltijdsen	Deeltijdsen <80%	Deeltijdsen <50%	Verschil Aantal <80% - <50%
61.388	31.062	20.504	15.531	4.973

Algemeen beeld: 20.504 werknemers, of een derde van de Vlaamse werknemers in de Horeca, worden uitgesloten van recht op opleidingsverlof.

Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen 4.973 Vlaamse werknemers in de Horeca het recht op opleidingsverlof.

4. Impact op gebruik van het opleidingsverlof: een daling met 5 à 6%

Naast het bekijken van de groep die recht heeft op VOV, kunnen we ook kijken naar wie het vandaag al gebruikt. De dienstensector (23%), social profit (20%) en metaalindustrie (17%) zijn de grootste gebruikers van VOV.[20]

De Vlaamse administratie maakte op onze vraag een simulatie van de impact op de huidige gebruikers van het VOV, wanneer het minimale tewerkstellingspercentage opgetrokken wordt naar 80%. Ten opzichte van wie vandaag al het VOV gebruikt, zou het gebruik met ongeveer 5 à 6% achteruitgaan.

Op basis van vergelijkings(school)jaar 2022-2023 zou dat neerkomen op ongeveer 3.000 werknemers die VOV vandaag al gebruiken maar er geen recht meer op zullen hebben in de toekomst. Die gebruikers situeren zich voornamelijk in de paritaire comités van de social profit sector en de dienstensector.

Belangrijk om op te merken hierbij is dat het gaat om mensen die de weg naar het opleidingsverlof reeds hebben gevonden. Ze hebben opleidingen gestart en deze al dan niet al afgemaakt. We zien ook dat er steeds meer mensen opnieuw gebruik maken van het VOV, wanneer ze dat al deden het jaar voordien: hun aandeel steeg in het schooljaar '23-24 naar 48%. De andere 52% waren nieuwe gebruikers. Bij deze laatsten zien we meer vrouwen, jongeren onder de 25 jaar en laaggeschoolden.

In het kader van de Vlaamse en internationale beleidsdoelstellingen om meer mensen te laten deelnemen aan opleiding betekent de inperking die nu gebeurt een stap achteruit. Het sterkste Vlaamse instrument dat werknemers hebben om op eigen initiatief een opleiding te volgen, zal achteruitgaan in gebruik. Dat is het omgekeerde van wat we nodig hebben. Want, ondanks dat levenslang leren een beleidsprioriteit was van de vorige Vlaamse regering , bevinden we ons in Europees perspectief in de middenmoot[21]. Het Europees gemiddelde voor het aandeel van de arbeidskrachten dat tijdens het jaar 2023 toegang had tot opleiding of vorming lag op 25,1%. Dat jaar waren de topscoorders Zweden (58,8%), Estland (52,3%) en Denemarken (49,1%). Vlaanderen scoorde toen 22,4% en deed het iets beter dan Italië (21,3%) of Duitsland (17,1%).

Werkgevers en vakbonden vragen al lange tijd om een ambitieus en samenhangend opleidingsbeleid. De noodzaak daarvan is onmiskenbaar, onze samenleving kampt met grote uitdagingen: vergrijzing,

arbeidsmarktkrapte, toenemende ongelijkheid, transities, geopolitieke spanningen. In een kenniseconomie is inzetten op opleiding cruciaal, maar ook in ieders belang. Het helpt werknemers naar betere en meer werkbare jobs en draagt bij tot duurzame loopbanen, het versterkt ook het innovatievermogen en de concurrentiekracht van ondernemingen. Op macroniveau draagt een opleidingsbeleid bij aan economische groei en helpt het ook de samenleving vooruit. Opleidingen hebben ook een integratiefunctie en bevorderen de sociale cohesie.

Bovendien heeft het VOV als opleidingsincentive een aantal specifieke positieve effecten op de algemene leercultuur en op de opleidingsdeelname van kwetsbare werknemers. Wat die zijn lezen we, in de evaluatie die de Vlaamse overheid zelf maakte in het Jaarrapport Opleidingsincentives[22] 2022-2023:

> *"Het Vlaams opleidingsverlof lijkt in het bijzonder opleidingsdeelname bij laaggeschoolden en middengeschoolden te bevorderen en op deze manier een lichte kentering te vormen tegen het sterk aanwezige Mattheüseffect in levenslang leren. Verder lijkt het Vlaams opleidingsverlof er ook ervoor te zorgen dat opleidingsdeelname wordt gestimuleerd bij traditioneel meer kwetsbare werknemers – werknemers die geboren zijn in een land buiten de Europese Unie en werknemers die zich bevinden in een financieel moeilijkere situatie – in vergelijking met de algemene werkende bevolking die deelneemt aan formeel en niet-formeel leren. De beroepscategorie die het sterkst wordt vertegenwoordigd bij gebruikers van Vlaams opleidingsverlof zijn werknemers die een elementair beroep uitoefenen zoals schoonmaakpersoneel en ongeschoolde arbeiders."*

5. Waarom uitsluiten van deeltijdse werknemers een slecht idee is

De politiek is duidelijk geen fan van wie deeltijds werkt. Meer nog, er sluipt stilaan een zweem van verdachtmaking in het discours ten aanzien van wie niet voltijds aan de slag is. Minister Demir verwoordde de redenering hierachter treffend in haar voorstel: *"Die mensen hebben meer vrije tijd die ze kunnen inzetten voor een opleiding in plaats van die te vragen aan hun werkgever en zo afwezig te zijn op het werk."* [23]

Ook in andere voorstellen en maatregelen zien we dezelfde redenering terugkeren. Op federaal niveau worden onvrijwillig deeltijdsen niet ontzien in de regels voor de beperking van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd, deeltijds werk telt niet mee voor de nieuwe regels inzake vervroegd pensioen op 60, en in de Vlaamse voorrangsregels in de kinderopvang krijg je geen voorrang als je als koppel niet minstens 80% werkt. Die laatste regel werd trouwens recent geschrapt door het Grondwettelijk Hof [24]omdat deze *'niet redelijk verantwoord'* is en discrimineert.

Wie deeltijds werkt 'zit thuis' en heeft dus 'tijd genoeg'? Deze stellingname klinkt misschien op het eerste zicht helder, maar erachter schuilt een diepgaand gebrek aan voeling met de realiteit van onze samenleving en van onze arbeidsmarkt.

Redenen voor deeltijds werk

In het algemeen komt deeltijds werk vaker voor bij kortgeschoolden, 20- tot 24-jarigen, 55-plussers, en de personen die geboren zijn buiten de EU-27. En zoals reeds gezegd zien we ook veel hogere cijfers voor vrouwen.

Een van de oorzaken is terug te vinden in de **verdeling van huishoudelijke en zorgtaken**. Ouderschap en de bijhorende sociale normen en rollenpatronen hierrond blijven namelijk een invloed hebben op de arbeidsmarktparticipatie, met een genderkloof als resultaat. Waarom mensen deeltijds werken verschilt daardoor nogal naargelang het gaat om mannen of vrouwen. Zowel de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid als het Vlaamse Steunpunt Werk hebben dit meer in detail onderzocht.

Voornaamste reden voor deeltijds werk[25] (België)	Mannen (%)	Vrouwen (%)
Zorg voor kinderen, zorgbehoevende volwassenen of andere familiale redenen	17,6	38
Persoonlijke redenen	27,4	24,5
Geen voltijdse baan gevonden	22,8	21,6
Ziekte of invaliditeit	9,7	6,3
Scholing of opleiding	9,9	5
Overige	12,6	4,6

Voornaamste reden voor deeltijds werk[26] (Vlaanderen)	Mannen (%)	Vrouwen (%)	Totaal (%)
Onderwijs of opleiding aan het volgen	10,4	5,2	6,3
Ziekte of arbeidsongeschiktheid	11,4	6,8	7,8
Zorg voor eigen kinderen of andere zorgbehoevende familieleden	13,3	33	28,6
Omdat gepaste opvang te duur of niet beschikbaar is	nb[27]	7,4	7
Omdat u zelf de opvang op zich wil nemen	94,6	89,9	90,2
Andere redenen	nb	nb	nb
Andere familiale redenen	5,4	11,6	10,2
Andere persoonlijke redenen	33,7	27	28,5
Vindt geen voltijdse job of de job wordt niet voltijds aangeboden	15,1	12,4	12,6
Andere redenen	10,7	4,6	5,9

Zo'n 33% van de Vlaamse vrouwen die deeltijds werken geeft aan dat ze deze arbeidsregeling verkiezen vanwege de zorg voor hun eigen kinderen of andere hulpbehoevende familieleden, terwijl dit percentage bij mannen slechts 13,3% bedraagt. Het gaat daarbij doorgaans om een bewuste keuze. De toegang tot kinderopvang speelt minder in de motivatie, al is die toch voor een niet te onderschatten 7,4% een reden om deeltijds te werken.

Verder blijkt ook dat een aanzienlijk aandeel deeltijds werkt omdat ze **geen voltijdse betrekking vinden**. Deze reden komt wat meer voor bij Vlaamse mannen (15,1%) dan bij vrouwen (11,9%). Migratieachtergrond speelt hier ook een rol. Mannen geboren buiten de EU-27 werken aanzienlijk vaker deeltijds omdat ze geen voltijdse baan kunnen vinden. Zes op tien van hen geven dit als reden aan.[28] En ook kortgeschoolden blijken vaker om die reden deeltijds te werken (respectievelijk mannen 27,8% en vrouwen18,0%). **Opleiding volgen** is eveneens een reden waarom mensen deeltijds werken. Dit komt vaker voor bij mannen (10,4%) dan bij vrouwen (5,2%).

Deeltijds werken blijkt dus niet voor iedereen een vrijwillige keuze te zijn, en sommige groepen zijn er meer kwetsbaar voor dan andere. Of in de woorden van de onderzoekers:

> *"Het niet vinden van een voltijdse job benadrukt dat deeltijds werken niet enkel bepaald wordt vanuit een individuele vraag. Ook factoren langs werkgeverszijde bepalen of werknemers al dan niet voltijds mogen of kunnen werken. In bepaalde sectoren is het bijvoorbeeld veel meer ingebakken om deeltijds te werken, jobs worden daar dan bijvoorbeeld niet of weinig in een voltijds regime aangeboden. Denk aan de sector van de schoonmaak met dienstencheques of de zorgsector."*

Ook **gezondheidsredenen** kunnen een reden zijn om niet voltijds te werken. Zo'n 11,4% van de deeltijds werkende mannen en 6,8% van de vrouwen geeft dit op als reden. Het is best ironisch, of misschien eerder tragisch, maar in het Vlaams Regeerakkoord is er maar 1 keer aandacht voor deeltijds werken. En dat is wanneer het gaat over langdurig zieken. De Vlaamse Regering wil wie langdurig ziek is immers stimuleren om alvast deeltijds terug aan de slag te gaan. Artsen worden aangemoedigd om te kijken naar hoeveel een zieke persoon nog wél kan werken, ook als dat 'slechts' deeltijds is. Men wil ook de mogelijkheden uitbreiden om ziekte en deeltijds werk te combineren. Daarmee toont de Vlaamse Regering haar geloof in de kracht van deeltijds werken in de strijd voor re-integratie van werknemers die uitgevallen zijn door ziekte. De laatste jaren zit het aantal langdurig zieke werknemers dat toch deeltijds opnieuw aan de slag gaat overigens effectief ook in de lift.[29] Door hen echter bij voorbaat al uit te sluiten van het recht op opleidingsverlof, werkt de regering de facto hun eigen doelstellingen tegen.

Conclusie: vooroordelen over deeltijds werken leiden tot foute conclusies.

We zien een zeer divers palet aan redenen waarom mensen kiezen voor een deeltijdse baan. Erg vaak gaat het ook niet om een vrijwillige keuze of is de tijd die vrijkomt broodnodig om andere zaken, zoals zorg, op te nemen. Werknemers sanctioneren hiervoor door hun recht op opleiding in te perken is niet redelijk, noch fair.

Het feit dat ook wel wat mensen deeltijds werken om opleiding te volgen, wijst zelfs eerder op een nood aan het omgekeerde: maak het makkelijker om VOV te gebruiken en meer mensen zullen voltijds werken.

6. Samengevat

Impact op Vlaams niveau

Algemeen beeld: 387.000 Vlaamse werknemers (76.000 mannen en 311.000 vrouwen) zijn uitgesloten van het recht op opleidingsverlof.
Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen **310.462** Vlaamse werknemers (1 op 8) het recht op opleidingsverlof, waaronder 256.783 vrouwen (1 op 5).

Social profit sector

Algemeen beeld: 190.000 werknemers, of de helft van de werknemers in de social profit, worden uitgesloten van recht op opleidingsverlof.
Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen **164.441** Vlaamse werknemers van de social profit het recht op opleidingsverlof. Dat is meer dan 4 op 10 werknemers.

Dienstencheques

Algemeen beeld: 56.489 Vlaamse huishoudhulpen, of 65% van de werknemers in de sector, worden uitgesloten van het recht op opleidingsverlof.
Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen **45.191** Vlaamse huishoudhulpen in de dienstenchequesector het recht op opleidingsverlof, oftewel 52% van de werknemers in die sector. Het gaat bijna uitsluitend om vrouwen.

Kleinhandel

Algemeen beeld: 30.478 Vlaamse werknemers in de Kleinhandel worden uitgesloten van recht op opleidingsverlof.
Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen **25.098** Vlaamse werknemers in de Kleinhandel het recht op opleidingsverlof. Vrouwen maken 82% uit van de groep getroffen werknemers.

Horeca

Algemeen beeld: 20.504 werknemers, of een derde van de Vlaamse werknemers in de Horeca, worden uitgesloten van recht op opleidingsverlof.
Concrete impact ingreep Minister Demir: op 1 september verliezen **4.973** Vlaamse werknemers in de Horeca het recht op opleidingsverlof.

Eindnoten

1 1 op 5 vrouwen dreigt uitgesloten te worden van recht op Vlaams Opleidingsverlof | Vlaams ABVV
2 Cijfers Statbel 2024: Deeltijds werk | Statbel
3 De verschillen tussen de EU-landen zijn zeer groot. Nederland (39,0%) kent veruit het hoogste aandeel deeltijds werkenden, gevolgd door Oostenrijk (30,4%) en Duitsland (28,5%). Bulgarije (1,4%), Slovakije en Roemenië (beiden 3,3%) hebben het laagste aandeel deeltijds werkenden.
4 Steunpunt Werk 2023 : Deeltijdarbeid | Vlaanderen.be
5 Opnieuw Statbel 2024
6 RSZ 4e kwartaal 2024 : Arbeidsmarktanalyse: gedetailleerde kwartaalgegevens | RSZ
7 SERV Advies ter zake: SERV_20180403_Ontwerp_decreet_Vlaams_opleidingsverlof_ADV.pdf
8 RSZ 4e kwartaal 2024 : Arbeidsmarktanalyse: gedetailleerde kwartaalgegevens | RSZ
9 Statbel: Meer dan 700.000 werkenden actief in de zorg | Statbel
10 Bron: Vlaamse werknemers, kwartaal 2024/04, cijfers van de paritair comités uitgezuiverd voor de categorieën ongekend, Brussel, PC 330.01.54, PC 330.02 (wegens geen plaats van tewerkstelling in Vlaanderen en dus niet onder regelgeving VOV).
11 = Gehandicaptenzorg, jeugdhulp, het algemeen welzijnswerk, sociale verhuurkantoren…
12 RSZ tewerkstelling met dienstencheques, derde kwartaal 2024.
13 Stichting Innovatie en Arbeid, 'Werkbaar werk in de dienstenchequebedrijven', rapport 2025.
14 RSZ 4e kwartaal 2024, Detailhandel (excl. auto's en motorfietsen, excl seizoensarbeid)
15 RSZ 4e kwartaal 2024, Vlaamse cijfers opgevraagd bij de RSZ.
16 RSZ 4e kwartaal 2024, tewerkgestelde werknemers Vlaams Gewest, 'Verschaffen van maaltijden en accommodatie'.
17 Statbel, sectorgegevens 2024.
18 RSZ 4e kwartaal 2024.
19 Raming obv eigen analyse, geen gedetailleerde Vlaamse cijfers ter beschikking.
20 Jaarrappor Opleidingsincentives, schooljaar 2022-2023 : Jaarrapport Vlaamse opleidingsincentives
21 Monitoringsrapport steunpunt werk
22 Jaarrappor Opleidingsincentives, schooljaar 2022-2023 : Jaarrapport Vlaamse opleidingsincentives
23 Nota Vlaamse Regering, voorontwerp tot wijziging VOV - VR 2025 2504 DOC.0290/1TER
24 Zie: https://abvv-experten.be/combinatie-gezin-arbeid/voorrangsregels-kinderopvang-discrimineren-wat-doet-de-vlaamse-regering-nu/
25 België, in % van de overeenstemmende deeltijdse werkgelegenheid, 20-64-jarigen, 2021, HRW Rapport 'De arbeidsmarktpositie van vrouwen', 2023.
26 Vlaams Gewest, 20-64 jaar, 2022, Steunpunt Werk op basis van Statbel/EAK, Een verborgen genderkloof: de rol van deeltijds werk in de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen en mannen, 2023.
27 'Nb' wijst op een niet-betrouwbaar gegeven wegens te kleine celaantallen.
28 Steunpunt Werk op basis van Statbel/EAK, Een verborgen genderkloof: de rol van deeltijds werk in de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen en mannen, 2023.
29 Zie: https://abvv.be/echo/aantal-langdurig-zieken-blijft-stijgen